

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2024 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy T. Ś.

skazanego z art. 286 § 1 k.k. i art. 12 k.k.,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w R.

z dnia 28 sierpnia 2023 r., sygn. akt III Ka 467/23,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w R.

z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt II K 755/21,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną;

2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

[SOP]

UZASADNIENIE

Na mocy wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 28 lutego 2023 r., sygn. akt II K 755/21, oskarżony T. Ś. został uznany za winnego popełnienia czynu

polegającego na tym, że w okresie od dnia 18 listopada 2005 r. do dnia 4 listopada 2006 r. w R., działając z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził firmę „M. ” z siedzibą w R. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 1.514,81 zł oraz firmę „N. ” z siedzibą w R. w łącznej kwocie 1.382,33 zł w ten sposób, że w wyżej opisanym czasie pobrał z magazynów tych firm towar w postaci wyrobów kosmetycznych z odroczonym terminem płatności, przy czym w chwili zawierania powyższych transakcji nie miał zamiaru realizacji przyjętego na siebie zobowiązania zapłaty, czym działał na szkodę J. N. właściciela Firmy „M. ” oraz W. D. właściciela firmy „N. ” – a zatem uznano go winnym przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k., przy zastosowaniu art. 37a k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. Sąd skazał go na karę grzywny w wymiarze 180 stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 20 zł.

Od powyższego wyroku apelację wnieśli zarówno osobiście sam oskarżony jak i jego obrońca.

Po rozpoznaniu tych apelacji, Sąd Okręgowy w R. wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2023 r., w sprawie o sygn. akt III Ka 467/23, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przypisany oskarżonemu T. Ś. czyn zakwalifikował jako występki z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., przyjmując brzmienie przepisów z dnia 1 lipca 2015 r., a w pozostałym zakresie wyrok ten utrzymał w mocy.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego T. Ś. , który zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. poprzez przypisanie skazanemu czynu polegającego na tym, że w okresie od dnia 18 listopada 2005 r. do dnia 4 listopada 2006 r. w R., działając z góry powziętym zamiarem, w krótkich odstępach czasu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził pokrzywdzonych do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, stanowiącego przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k., w sytuacji, gdy prawomocnym postanowieniem prokuratora Prokuratury Rejonowej w R. z dnia 22 października 2021 r., sygn. akt [...], zostało umorzone toczące się wobec skazanego dochodzenie o czyn, polegający na tym, że w okresie od dnia 23 maja 2006 r. do dnia 12 października 2006 r., m.in. w R.,

działając z góry powziętym zamiarem, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonego wprowadzając go w błąd, co stanowiło przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. – wobec czego w przedmiotowej sprawie zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca sformułował wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w R.

W odpowiedzi na kasację obrońcy, Prokuratur Rejonowy w R. wniósł o oddalenie jej jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna i to w stopniu oczywistym, o jakim mowa w art. 535 § 3 k.p.k. Analiza zarzutu kasacyjnego nie wykazała, by w sprawie doszło do rażącego naruszenia prawa, o którym mowa w art. 523 § 1 k.p.k., a w szczególności, by w niniejszej sprawie wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Zgodnie z art. 523 § 1 k.p.k. kasacja może być wniesiona wyłącznie z powodu uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Zasadą przy tym jest, że strona postępowania może wnieść kasację na korzyść wyłącznie w razie skazania oskarżonego za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe na karę bez warunkowego zawieszenia jej wykonania (art. 523 § 2 k.p.k.). Celem tego uregulowania jest ograniczenie wpływu do Sądu Najwyższego spraw, które nie są na tyle poważne, aby uruchamiać w ich przypadku kontrolę o charakterze nadzwyczajnym. Ustawodawca przewidział jednak, że ograniczenie to nie będzie dotyczyło sytuacji, gdy strona postępowania opiera kasację na bezwzględnej przyczynie odwoławczej wskazanej w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Ranga tego rodzaju uchybień o fundamentalnym znaczeniu powoduje bowiem, że wyrok taki nie może się ostać niezależnie od tego, jaka kara została orzeczona, nie bada się też, czy uchybienie tego rodzaju miało wpływ i ewentualnie jaki – na treść zapadłego wyroku (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2022 r., I KK 310/22, LEX nr 3484961*). Uchybienia z art. 439 k.p.k. nie mogą być

podniesione pozornie, tylko w celu ominięcia ograniczeń z art. 523 § 1 i § 2 k.p.k., a zatem muszą w sposób rzeczywisty wskazywać na istnienie jednej z bezwzględnych podstaw odwoławczych wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. Jedynie formalne powołanie się na tego rodzaju uchybienie bądź całkowicie bezpodstawne nazwanie takim uchybieniem sytuacji, która bez wątpienia nie stanowi naruszenia prawa wymienionego w tym przepisie, nie czyni kasacji podlegającej ograniczeniom określonym w art. 523 § 2 k.p.k. dopuszczalną (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 września 2023 r., III KZ 35/23, LEX nr 3612238; z dnia 21 września 2022 r., III KK 427/22, LEX nr 3489282; z dnia 23 lutego 2022 r., V KK 300/21, LEX nr 3403005; z dnia 23 czerwca 2021 r., V KK 163/21, LEX nr 3352432; z dnia 20 maja 2021 r., III KK 136/21, LEX nr 3269563*).

W niniejszej sprawie nie można było przyjąć, by wystąpiła bezwzględna przesłanka odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. sprecyzowana w zarzucie kasacyjnym.

Rzeczywiście przeciwko T. Ś. toczyło się również inne dochodzenie – w sprawie [...]. Zostało ono umorzone na podstawie postanowienia z dnia 22.10.2021 r. Analiza akt sprawy [...] wskazuje, że to postępowanie przygotowawcze dotyczyło podejrzenia, że w okresie od 23 maja 2006 r. do 12 października 2006 r. w C. i R., działając z góry powziętym zamiarem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, T. Ś. doprowadził do niekorzystnego rozporządzenia mieniem firmę PHU „M. ” M. M. w łącznej kwocie 17.897,84 zł, wprowadzając w błąd co do możliwości wywiązania się z zaciągniętych zobowiązań w ten sposób, że będąc właścicielem hurtowni kosmetyków A. w R. pobrał z PHU „M. ” towar z odroczonym terminem płatności, nie realizując za niego zapłaty (k. 646 - 647). W sprawie tej - [...] - umorzono postępowanie wobec stwierdzenia, że podejrzany T. Ś. nie popełnił zarzucanego mu czynu i nie wykryto sprawcy przestępstwa (art. 322 § 1 k.p.k.). W toku postępowania bowiem ustalono, iż zawarto ugodę (k. 642) między stronami, a podejrzany zaległości we wskazanej kwocie uregulował (k. 641). Z oświadczenia pokrzywdzonego M. M. wynikało, że podejrzany uregulował wszystkie zobowiązania wynikające z wystawionych na niego faktur VAT i objęte nakazem zapłaty z dnia 11.04.2008 r. (wydanym w sprawie VIII GNc 633/08).

Przedmiotowa sprawa dotyczyła czynu z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., którego sposób popełnienia przedstawiono szczegółowo na początku niniejszego uzasadnienia postanowienia oddalającego kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną. Ewidentne jest więc, już na pierwszy rzut oka, że sprawa ta dotyczy zupełnie innego czynu i innego zdarzenia faktycznego, skoro przestępstwo zostało popełnione na niekorzyść innych pokrzywdzonych – dwóch odmiennych firm kosmetycznych. Pierwsze postępowanie dotyczyło firmy „M. ” – a obecne firm „M. ” i „N. ”. Braku tożsamości porównywanych czynów dowodzi nawet sposób wszczęcia tego postępowania – poprzednie wszczęto z zawiadomienia pokrzywdzonego M. M. (firma „M. ”, k. 1). Natomiast obecne postępowanie toczyło się z zawiadomienia W. D. – i dotyczyło czynów popełnionych na szkodę firmy „M. ” – oraz firmy „N. ”, reprezentowanej przez J. N. (k. 7-9). Dochodzenie toczyło się od sygn. [...].

Nie ma więc żadnych podstaw do podnoszenia naruszenia art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. przez orzekający w przedmiotowej sprawie Sąd odwoławczy (czy też uchybienia Sądu I instancji w wyniku tzw. jego „przeniesienia” do postępowania apelacyjnego). Obrońca nie zauważa, że chociaż podobne były - osoba skazanego (podejzranego), czas i miejsce jego działania oraz czynności wykonawcze, to inni byli pokrzywdzeni tymi różnymi czynami. Przypomnieć należy, że warunkiem przyjęcia stanu prawomocności materialnej jest tożsamość czynu, a nie tylko wzajemne podobieństwo, identyczna kwalifikacja prawna, czy pomieszczenie zachowań w tożsamym przedziale czasowym (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 grudnia 2019 r., III KK 275/19, LEX nr 2805034; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2018 r., III KO 71/17, LEX nr 2434423*).

Negatywna przesłanka procesowa w postaci powagi rzeczy osądzonej (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.) w odniesieniu do czynu ciągłego (art. 12 k.k.) aktualizuje się dopiero wówczas, gdy zarówno zachowania prawomocnie osądzone i uznane za czyn ciągły, albo będące przedmiotem jednego postępowania, jak i później ujawnione, były objęte jednym i tym samym zamiarem sprawcy. W wypadku braku takiego ustalenia dopuszczalne jest prowadzenie odrębnego postępowania karnego o zachowania inne niż objęte prawomocnym wyrokiem, albo będące przedmiotem innego toczącego się już postępowania, a wydany w nowym postępowaniu wyrok

nie jest dotknięty bezwzględną przyczyną odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

Należy też zauważyć, że jeżeli sprawca co prawda działał od początku w wykonaniu tego samego zamiaru, tj. faktycznym planowaniem objęty był główny zamysł przestępnych zachowań, ale sprawca realizował go przy każdej nadarzającej się okazji, często w odmienny sposób, to takiego planu nie można utożsamiać z zamiarem popełnienia czynu określonym w art. 12 § 1 k.k. Taka właśnie sytuacja zachodziła pomiędzy zachowaniem T. Ś. w sprawie [...], a zachowaniem w sprawie objętej niniejszym postępowaniem kasacyjnym. Zachowania te (niezależnie od faktu umorzenia w/w postępowania przygotowawczego i podstawy prawnej tej decyzji procesowej) charakteryzowały się tym, że składały się na nie powtarzające się czyny, a każdy z nich zrealizowany był w wyniku na nowo powziętego zamiaru przy wykorzystaniu każdej nadarzającej się okazji.

Mając na uwadze wszystkie podniesione powyżej okoliczności, Sąd Najwyższy oddalił kasację obrońcy skazanego w trybie art. 535 § 3 k.p.k. jako oczywiście bezzasadną. O kosztach sądowych postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k., obciążając nimi skazanego.

[J.J.]

[ms]